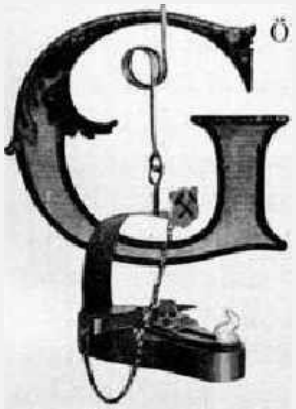

E I S E L E Gusztáv – banský inžinier

Zostavovateľ unikátnej banskej monografie z regiónu GEMER

Banská činnosť v regióne GEMER

V 19. storočí sa Gemer zaradil na prvé miesto v ťažbe železných rúd a výrobe železa v Uhorsku, kedy túto oblasť nazývali „železným srdcom Uhorska“.

Historicky prvými ťažiarmi boli miestni osadníci a mešťania. Významnú úlohu v regióne zohrali vtedy predovšetkým rody Andrássy, Coburg a neskôr hlavne

Rimamuránsko - Šalgótarjánska železiarska účastinná spoločnosť. (RIMA)

Zlatým vekom baníctva bolo rozhranie 15. a 16. storočia, kedy sa do banského podnikania zavádzala nová technika ktorú do ťažby a hlavne úpravy rúd zaviedli pozvaní prisťahovalci z nemeckých regiónov.

V druhej polovici 19. storočia dochádza k ďalšej modernizácii výroby železa v regióne. Obdobie po druhej svetovej vojne až do druhej polovice 20, storočia, bolo ďalším obdobím rozmachu banskej činnosti v Gemeri, ktorá poskytovala zamestnanie obrovskému počtu obyvateľstva. Dochádza k postupnej likvidácii závodov ťažiacich rudné nerastné suroviny. Súčasne (v roku 2016) sa táto surovina na Gemeri neťaží. Činnosť ukončila i firma Siderit s.r.o. Nižná Slaná, najväčší závod ťažiaci a upravujúci železnú rudu na Slovensku. V ťažbe ostali len ložiská z nerudnými surovinami, najmä magnezit.

Rozkvet aj úpadok miest a obcí v regióne (úpadok pociťujeme najmä teraz) bol vždy úzko spätý s prosperitou banského podnikania.

Územie v okolí Rožňavy

možno v Gemeri jednoznačne zaradiť medzi lokality s množstvom ložísk nerastných surovín a s veľkým rozsahom banských prác. Počas niekoľko storočnej histórie baníctva tu v podzemí bolo vyrazených obrovské množstvo zvislých, úpadnych a horizontálnych banských diel, ktorých celkovú dĺžku možno odhadnúť na niekoľko desiatok až stovák kilometrov.

Podľa dostupných údajov uvádzame aspoň vyhĺbené hlavné banské diela a to šachty. Celkove bolo medzi Rožňavským Bystrým a Drnavou vyhĺbených 22 šácht o celkovej metráži 4 442 m a 17 úpadníc o dĺžke 1 577 m.

Výhodná morfológia územia umožnila ťažiť rudy cez horizontálne štôlne a až následne v pokračovaní ložiska raziť, do hĺbky, slepé šachty z podzemia.

Šachty hĺbené z povrchu boli iba: Rudná I., Nová Mária (projektovaná hĺbka 550 m - s hĺbením sa začalo, ale v 65 m bolo hĺbenie pre útlm rudného baníctva zastavené).

Ďalej to boli šachty Stará Mária, Čučma - Medená a na Malom vrchu – šachta Štefan. V širšom okolí to bola šachta Gabriela v Nižnej Slanej vyhĺbená koncom 20. storočia.

O jej osude sa ešte v tomto príspevku dozviete.

Vyhíbené šachty od Rožňavského Bystrého po Drnavu a Čučmu

Ťažobná veža šachty Rudná 1
likvidovaná v roku 1985

Šachta Štefan na Malom vrchu

Šachta Medená v Čučme

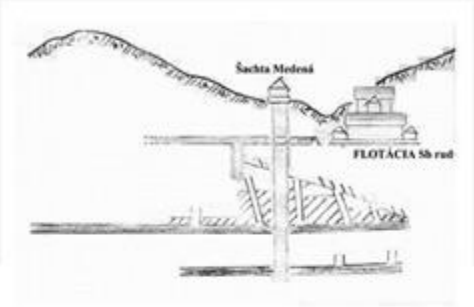

Všetky boli likvidované

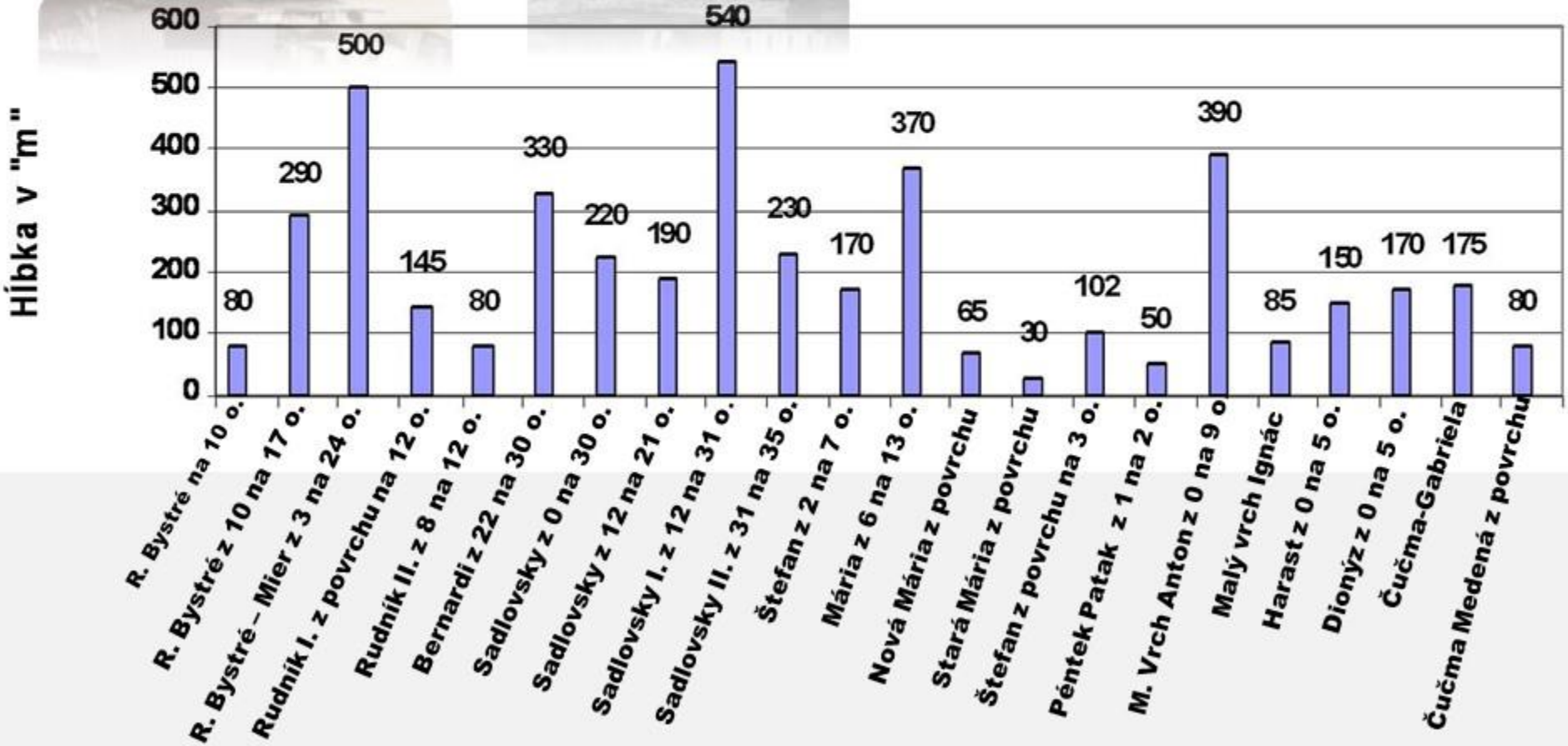

Stručný prehľad nerastných surovín, ktoré sa v regióne GEMER ťažili a upravovali na úžitkové kovy.

Nerastné suroviny ťažené v minulosti v okolí Rožňavy

Druh rudy	Ložiská v okolí Rožňavy a okolitých obciach:
Železné rudy: siderit - 1 Fe oxidy (limonit) - 2 barit – 3	Štítnik, Rožňavské Bystré, Rakovnica, Rudná, Rožňava (vrch Turecká, Tri vrchy, Pod Rákoš), Pača, Krásnohorské Podhradie, Drnava, Lúčka, Bôrka
Polymetalické rudy: tetraedrit - 4	Ložisko Mária
Antimónové rudy: antimonit - 5	Čučma
Medené rudy: chalkopyrit - 6	Ložisko Mária, Čučma
Mangánové rudy: rodonit - 7	Čučma, Betliar
Ortuťové rudy: cinabarit - 8	Tri kopce pri Rožňave (len veľmi malá ťažba)

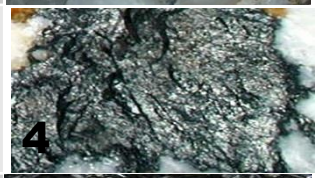

Ťažené rudné suroviny v okolí obce Čučma

Antimónové rudy

Ložiská: Matej, Vincent, Gabriela-Klement, Jozef
Ťažený hlavný minerál antimonit – Sb_2S_3 (po úprave sa získal antimón, zlato, striebro)

Medené rudy

Ložisko Medená a žily s Cu minerálmi
Minerál chalkopyrit – $CuFeS_2$, získavala sa meď

Mangánové rudy

Ložisko Malvína (Čierna baňa)
Minerál rodonit–$(Mn_2+,Fe_2+,Mg,Ca)SiO_3$, ruda mangánu

Antimonit + zlato

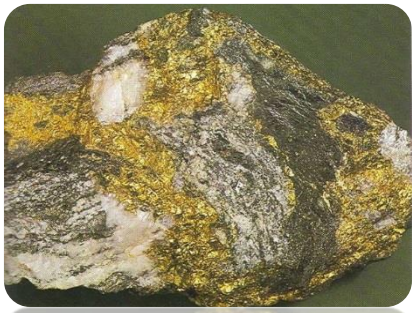

chalkopyrit

Rodonit - polodrahokam

Ťažené nerastné suroviny v okolí:

D O B Š I N Á

NIKLOVO-KOBALTOVÉ RUDY – Ni, Co - minerál gersdorffit, erytrit, annabergit. Rudné žily sa nachádzajú v masíve hory Gugl (Kruhová) a na ložisku Georgi.

ŽELEZNÉ RUDY- Fe – siderit. Ložiská: Biengarten, Massörter, Georgi. Július-Romoková, Hermani

HEMATITOVÉ RUDY- Fe – spekularit. Ložisko Danková.

MEDENÉ, STRIEBORNÉ a ZLATÉ RUDY – Cu, Ag, Au - chalkopyrit, tetraedrit, azurit, malachit. Ložiská: Gápeľ, Hirschkohlung (tu sa ťažil i bizmut), Himmelskorn, Leander, Strieborná - Plezová. Rejdová (za Skalou)

ORTUŤOVÉ RUDY – Hg - cinabarit – rumelka. Ložiská: pri Rakovci - Zinopel a Čuntave.

ANTIMÓNOVÉ rudy – Sb - antimonit, jamesonit.
Rudné žily v okolí Tiefengründel (Hlboká dolka).

CHRYZOTYL AZBEST – azbestonosný serpentinit - kameňolom pri meste.

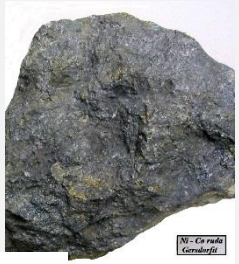

Gersdorfit

malachit + azurit

chryzotilazbest

siderit

N I Ž N Á S L A N Á

ŽELEZNÉ RUDY- Fe – siderit. Ložiská: Manó, Kobeliarovo, Ignác, Gampel.

Ortuťové rudy – Hg – cinabarit. Ložisko Svätá Trojica, ťažené koncom 18. storočia.

cinabarit

Nerastné suroviny ťažené v okolí:

Siderit

Š T Í T N Í K

Železné rudy - siderit. Ložiská na Dolnom a Hornom Hrádku

Medené rudy – chalkopyrit, súčasť sideritového zrudnenia.

Chalkopyrit

J E L Š A V A - L U B E N Í K

Magnezitová surovina - magnezit.

Ložiská: Ochtiná, Dúbravský masív, Lubeník – Amag, Sirk, Ploské, Ratkovská Suchá, Mútnik, Ružiná.

Dolomagnezit s fosíliou

Magnezit

R Á K O Š – R Á K O Š B A Ň A

Ortuťová ruda – Cinabarit, ložisko Rákoš

Železná ruda – siderit. Ložisko Rákoš Baňa

cinabarit

S I R K a Ž E L E Z N Í K

Železné rudy – siderit

K O K A V A – H N Ú Š Ť A

Mastencová surovina - Talk (mastenec), ložisko Mútník

Talk (mastenec)

Úpravne rúd v okolí Rožňavy

(okrem okolia obcí: Nižná Slaná, Vlachovo, Dobšiná, Jelšava, Rákoš, Železník)

1. Rožňava Baňa
2. Čučma
3. Betliar
4. Henckovce
5. Drnava
6. Lúčka
7. Rakovnica
8. Brzotín - Slavec
9. Gombasek
10. Plešivec
11. Vidová
12. Bretka
13. Kunová Teplica
14. Štítnik
15. Ochtiná - magnezit

Rimamuránsko - Šalgótarjánska železiarska účastinná spoločnosť
(Rimamurány salgo-tarjáni vasmü részvénytársaság)

Táto firma bola do roku 1945 najväčším banským a hutníckym podnikom, ktorá ťažila nerastné suroviny na Gemeri. Založená bola v roku 1881 splynutím Rimamuránskeho železiarskeho spolku a Šalgótarjánskej spoločnosti pre rafináciu železa za kapitálovej asistencie finančných ústavov Krajinskej banky (Länderbank) a Viedenského bankového spolku (Wíener Bankverein). V roku 1918 pristúpila aj Pešťská uhorská obchodná banka (Pesti magyar kereskedelmi bank).

Vlastnila bane a továrne hlavne v Maďarsku a to i na ťažbu a spracovanie uhlia. Závody na spracovanie rudných nerastných surovín boli v Ózde – 4 vysoké pece s ročnou produkciou surového železa asi 250 000 ton /rok. Tamojšia oceliareň a valcovňa pracovala s 10. martinskými pecami. Ďalšie továrne mala v Nádasde a Šalgótariane. Zamestnávala okolo 12 000 pracovníkov.

V bezprostrednom okolí Rožňavy vlastnila od roku 1 900 závody na Rožňava Bani (odkúpila ich od Gr. Andrássyho), Rožňavskom Bystrom, Nižnej Slanej, Vlachove, Drnave, od roku 1891 v Železníku a v Rákoši. Okrem toho vlastnila aj vápencový lom v Gombaseku.

Na Rožňava bani postavila úpravňu rúd. Už v roku 1901 bola postavená pražiareň, ktorá nahradila pražiareň pri št. Augusta. Táto mala spočiatku 20 šachtových peci, neskôr až 40.

V roku 1927 sa začalo s ich demontážou. Nahradené boli pražiacimi pecami typu FLEISSNER-APOLD, prispôsobených na výhrev šalgótarjánským hnedým uhlím. V roku 1929 uviedla do prevádzky aj hydrocentrálu pri Nadabulej, ktorá vznikla prebudovaním existujúcej papierne. V prevádzke bola do roku 1967.

V areáli Rožňavskej bane postavila 26 domov s bytmi pre 156 baníckych rodín, budovy správy, obchod s kasínom, zdravotné stredisko a základnú školu. Banícku kolóniu s bytmi postavila aj v obci Rudná.

Administratívna budova postavená firmou RIMA na Rožňava bani

Boli v nej kancelárie a i izby pre ubytovanie hostí. Je poľutovania hodné, že dnes má iných obyvateľov.

Na obrázku vľavo Müller Sándor, jeden z riaditeľov závodu.

MÜLLER SÁNDOR
m. kir. bányaügyi főtanácsos - bányaigazgató
működött : 1895 - 1940.

ROZSNYÓ VÁROS CZÍMERE.

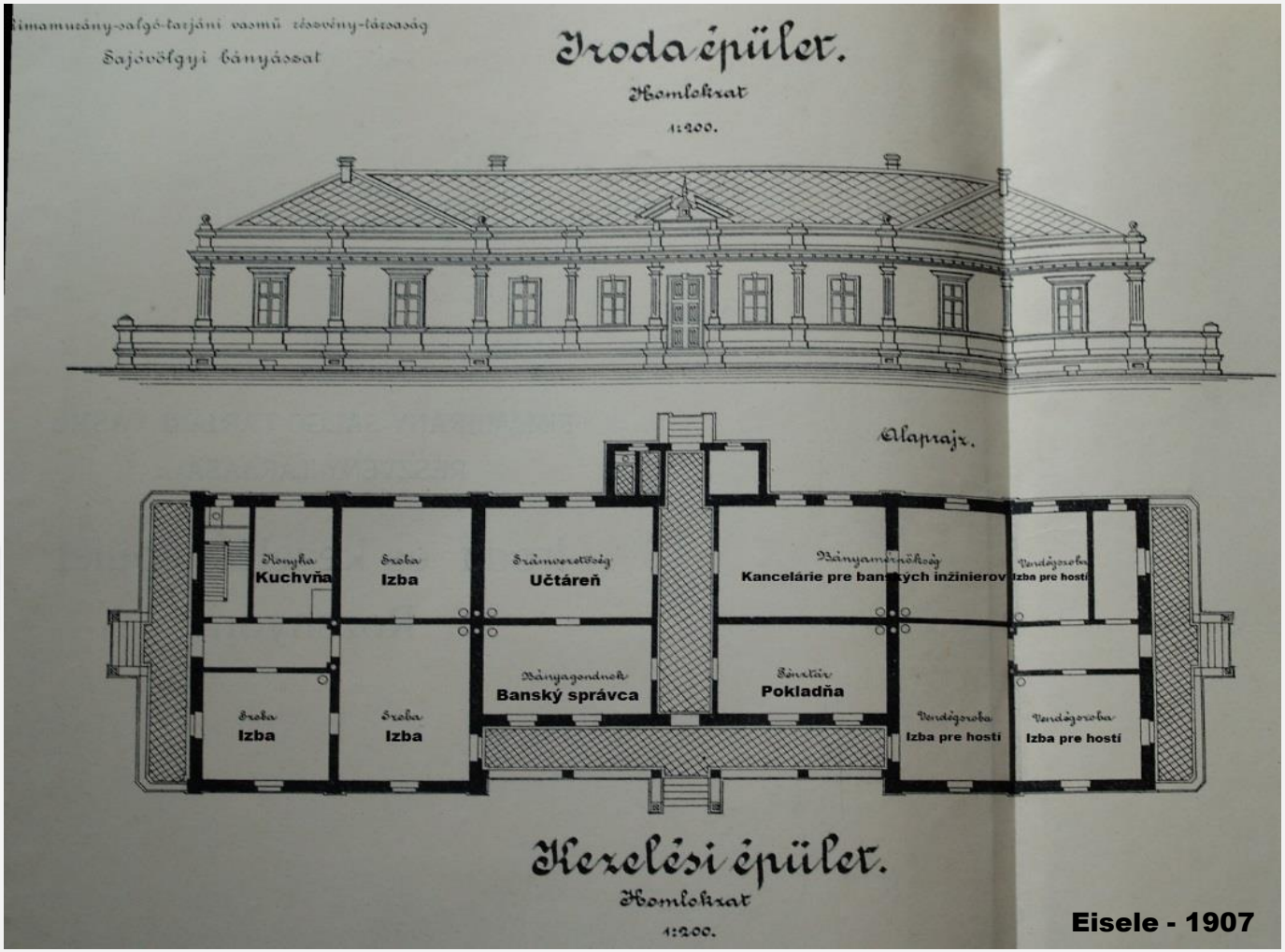

Eisele - 1907

Situačná mapa stavieb a časti banských diel na Rožňava bani

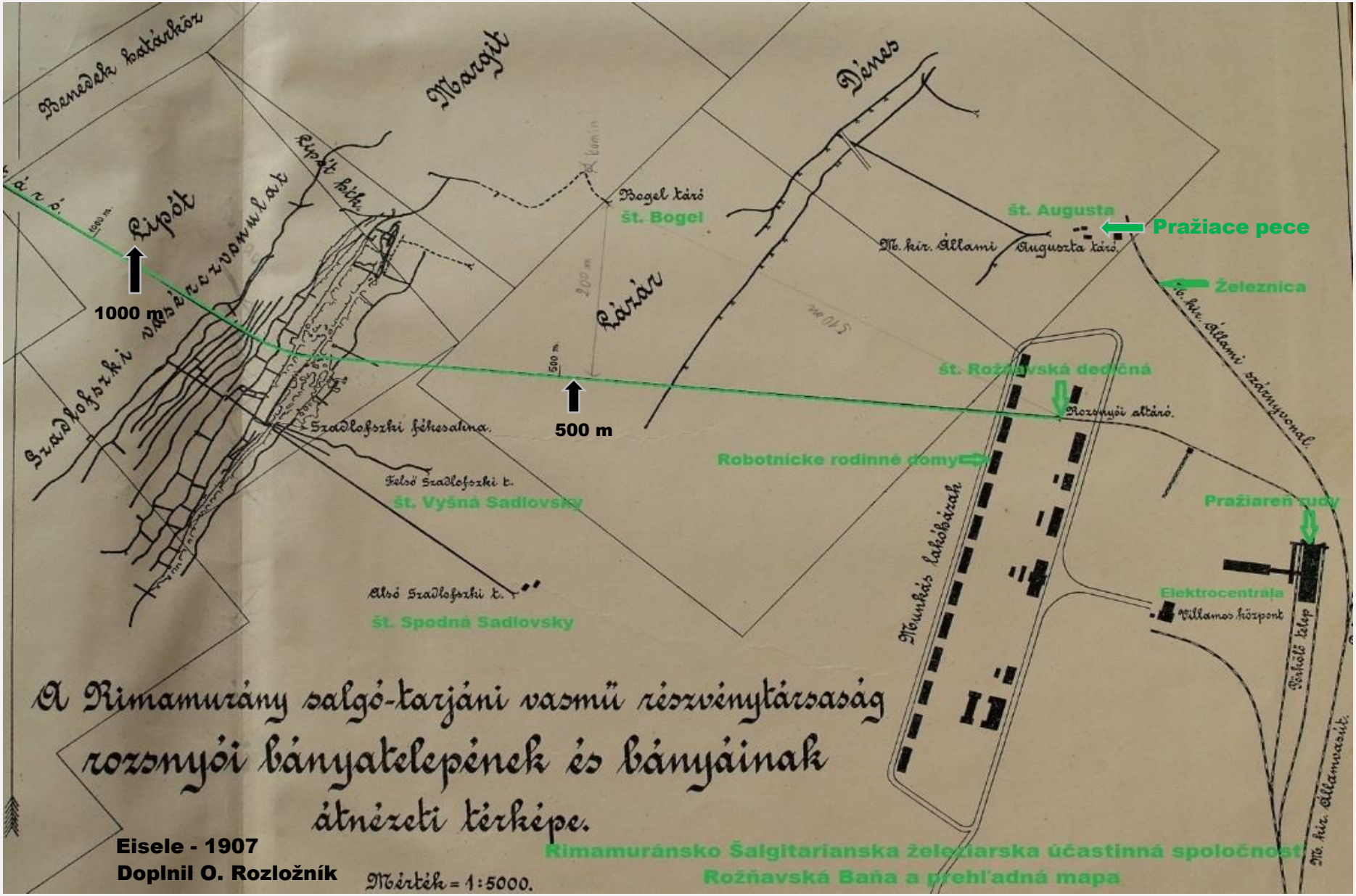

Eisele - 1907
Doplnil O. Rozložník

Situačná mapa priebehu hlavného banského diela „Rožňavská dedičná štôlňa“, otvárajúcej hĺbkové pokračovanie rudných žíl Sadlovsky a Bernardi (neskôr bola prepojená so št. Augusta, z ktorej v súčasnosti odteká banská voda do rieky Slaná)

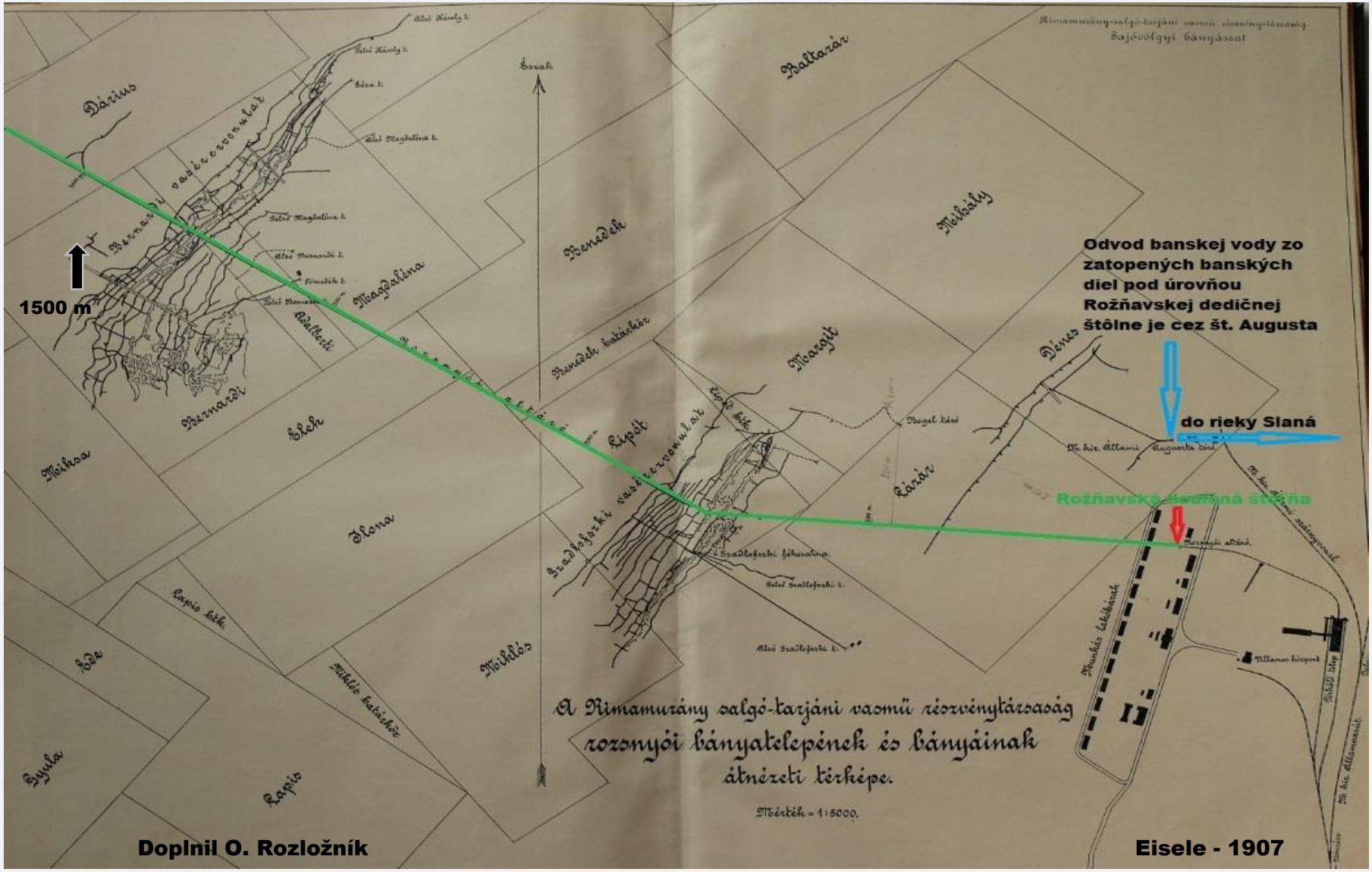

Rožňava baňa na začiatku 20. storočia

v okolí ústia Rožňavskej dedičnej štôlne

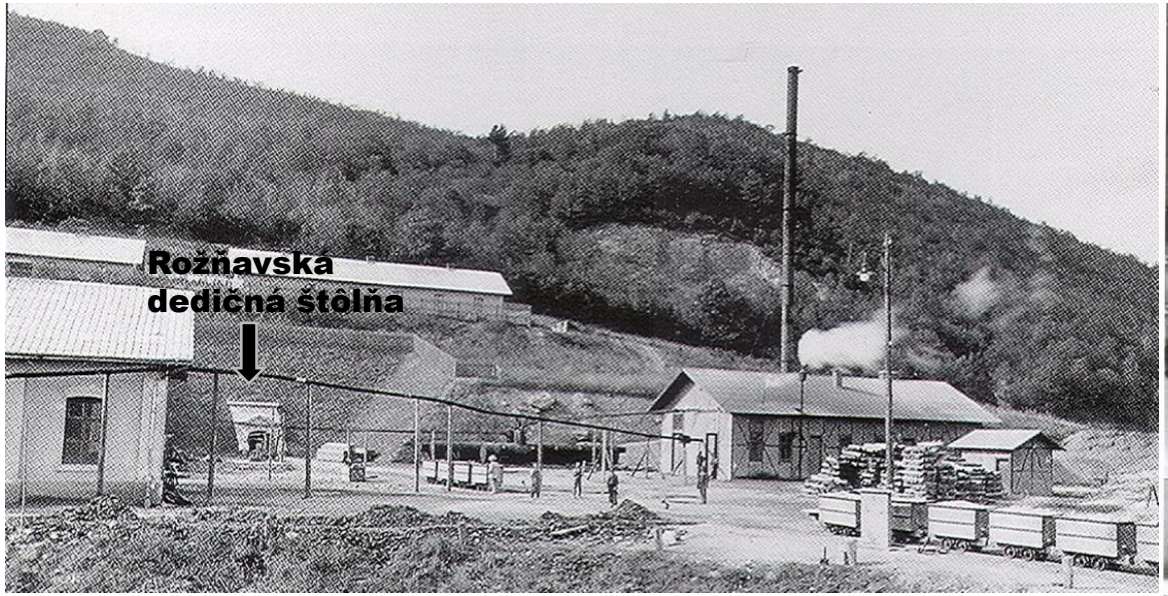

Areál pred Rožňavskou dedičnou štôlňou v roku 1906

Komín je z kotolne pre výrobu pary na pohon kompresora, ktorá bola odstavená v roku 1933

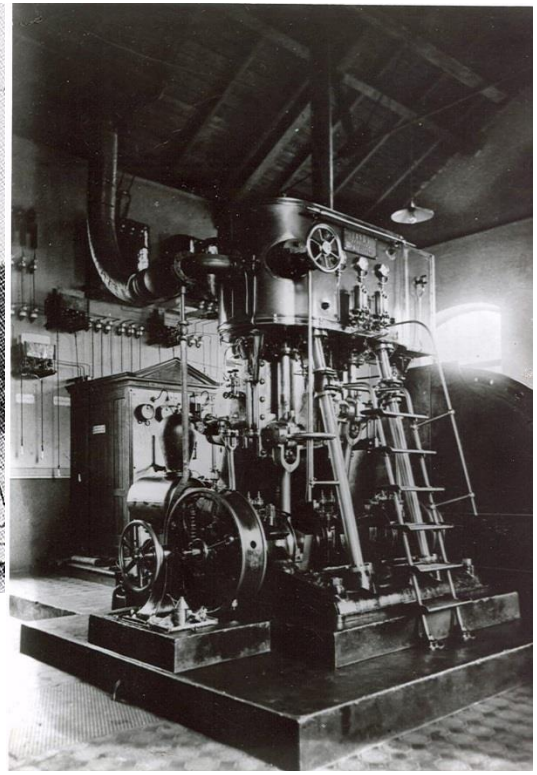

Parný stroj v roku 1905

Úpravňa na Rožňava bani okolo roku 1970 (v pozadí mesto Rožňava)

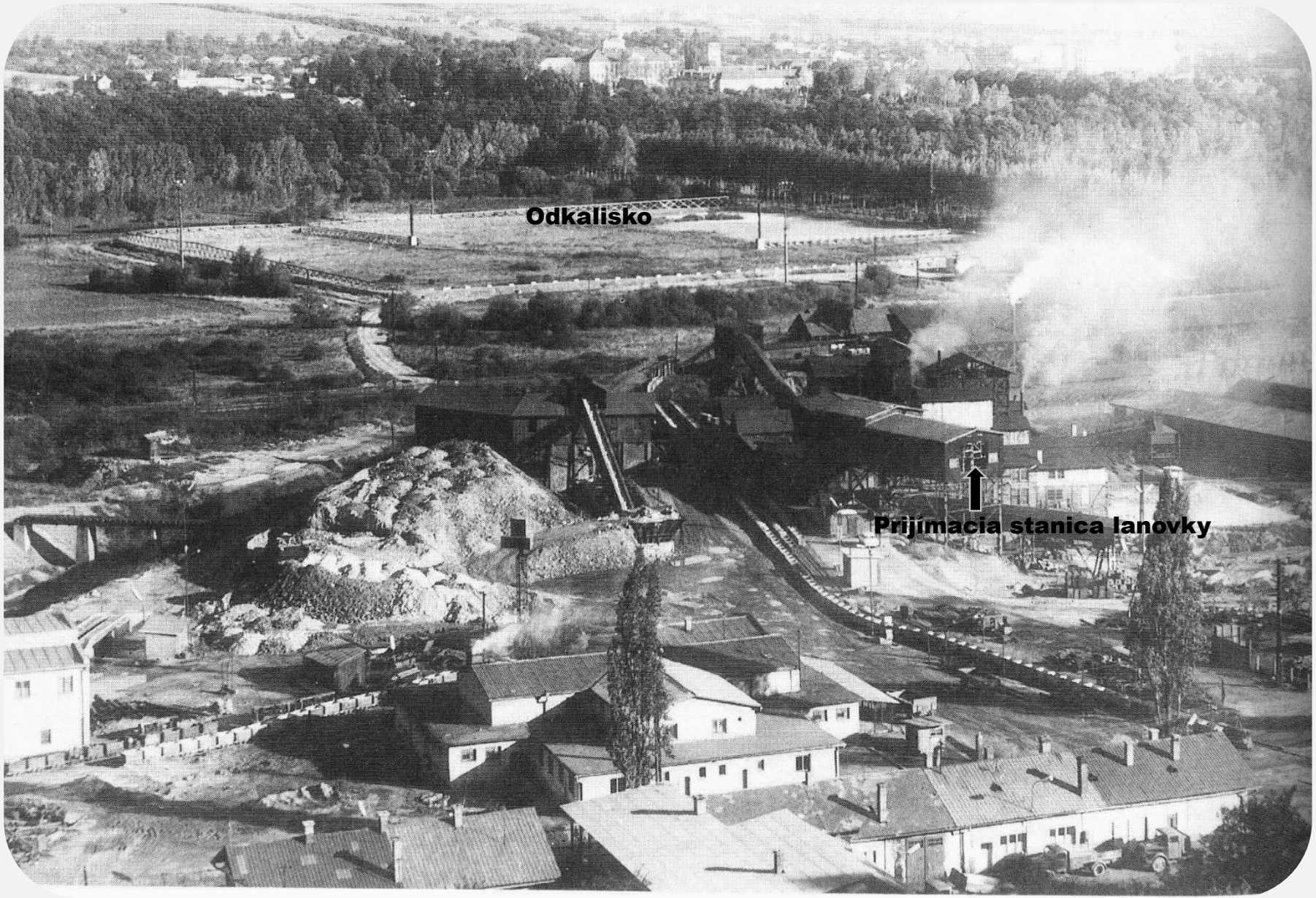

Rožňava Baňa, centrum úpravy rúd v 19. a 20. storočí.

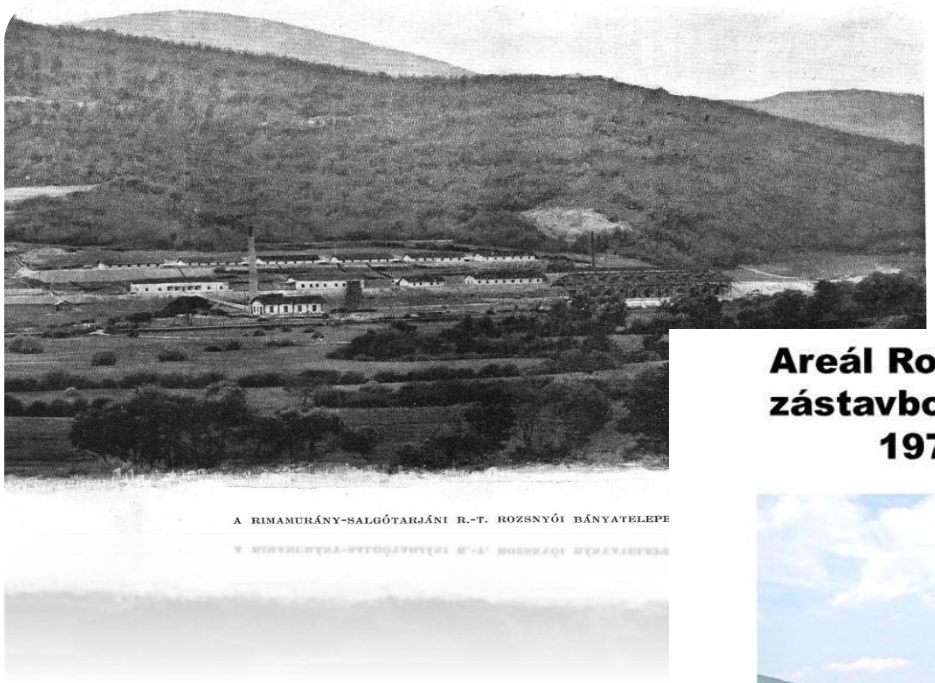

Areál Rožňavskej bane v roku 2004 s novou zástavbou (na tejto ploche stáli ešte v roku 1973 úpravne železnej rudy)

Zachovávanie baníckych kultúrnych pamiatok v regióne G E M E R

Žiaľ k tomu sa nemožno vyjadriť pozitívne. Nevážime si prácu mnohých generácií baníkov, hutníkov a iných profesií, ktorí s baníckou činnosťou spolupracovali. Príkladov ako si tieto vážiť a uchovať je mnoho i na Slovensku, ale najmä v iných okolitých štátoch. Tieto sú turisticky navštevované, dokumentujú a vysvetľujú banskú a hutnícku činnosť, ktorú považujeme?, za kultúrne pamiatky. Oboznamuje sa takto hlavne mladšia generácia, ktorá sa s ňou nestretla, má málo informácii a tak si uvedomuje ako banská činnosť mala významný podiel na prosperite obcí a miest a hlavne na zamestnanie mnohých generácií. Uvediem len niekoľko príkladov ako negatívne a nepochopiteľne sa to udialo v regióne Gemer:

- **Železník. Pozrite si film „Skryté poklady Slovenska“ natočený o tomto banskom meste. Takýto katastrofický pohľad zodpovedá i iným mestám na Gemeri.**
- **Rákoš Baňa. Zničené sú všetky banské stavby a zariadenia, ktoré ešte pred pár rokmi v dobrom stave stáli.**
- **Nižná Slaná. Stavby na najväčšom ložisku železných rúd i v bývalej ČSSR sú zničené a ďalšie stavby asi čaká podobný osud. Do šrotu bola odvezená i jediná povrchová šachta Gabriela, ktorá pred pár rokmi ešte bola v činnosti.**
- **Vyšná Slaná. Banský úsek Július. Portál dedičnej štôlne nachádzajúci sa cca. 150 m od často navštevovaného rekreačného strediska bol úplne zničený.**
- **Drnava. Budova železiarne Andássyovcov vo veľmi zlom stave.**

Výhovoriek a dôvodov za tento stav si iste rôzne inštitúcie (najmä štátna banská správa) nájdu dostatok. Ale to je realita najmä na Gemeri, v regióne v ktorom banícka činnosť a súvisiaca infraštruktúra zamestnávala veľké percento obyvateľstva. V ďalšom niekoľko fotografií.

Takto je zobrazená štôlňa „ROZSNYOI ALTÁRNA“ „Rožňavská dedičná“. v monografii Eiseleho - 1907

A takto bol portál štôlne prebudovaný (cca. po roku 2000), nerešpektujúc názov ani pôvodný stav.
Je pravdou že túto štôlňu po roku 1945 niekto premenoval na „Sadlovsky“, ale štôlne sa premenovať nemajú .

Takto vyzerá Banský závod Nižná Slaná, ktorý v minulosti zamestnával 1450 ľudí. Takúto likvidáciu ale niekto povolil. Kto?

Stav v roku 2016

Takto to vyzeralo pred pár rokmi, železité bahno o hľbke cca. 1,80 m

A takto to vyzerá teraz, vďaka „Gemerskému baníckemu spolku Bratstvo“.

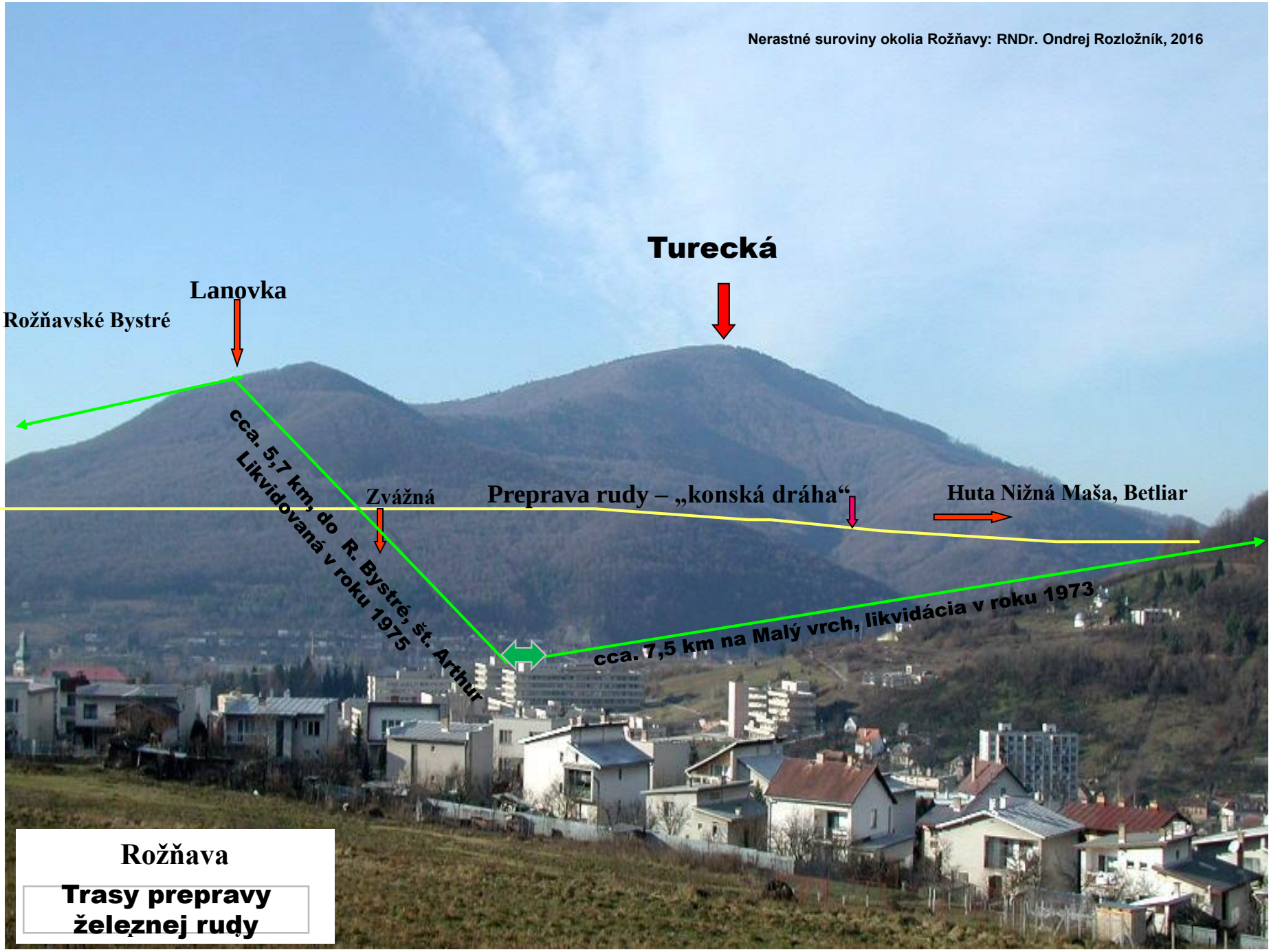
Nerastné suroviny okolia Rožňavy: RNDr. Ondrej Rozložník, 2016
Turecká
Lanovka
Rožňavské Bystré
cca. 5,7 km, do R. Bystré, št. Arthur
Likvidovaná v roku 1975
Zvážná
Preprava rudy – „konská dráha“
Huta Nižná Maša, Betliar
cca. 7,5 km na Malý vrch, likvidácia v roku 1973
Rožňava
Trasy prepravy železnej rudy

Rudné žily v masíve vrchu Turecká a trasa dopravnej lanovky s vyťaženou rudou do úpravne Rožňava baňa

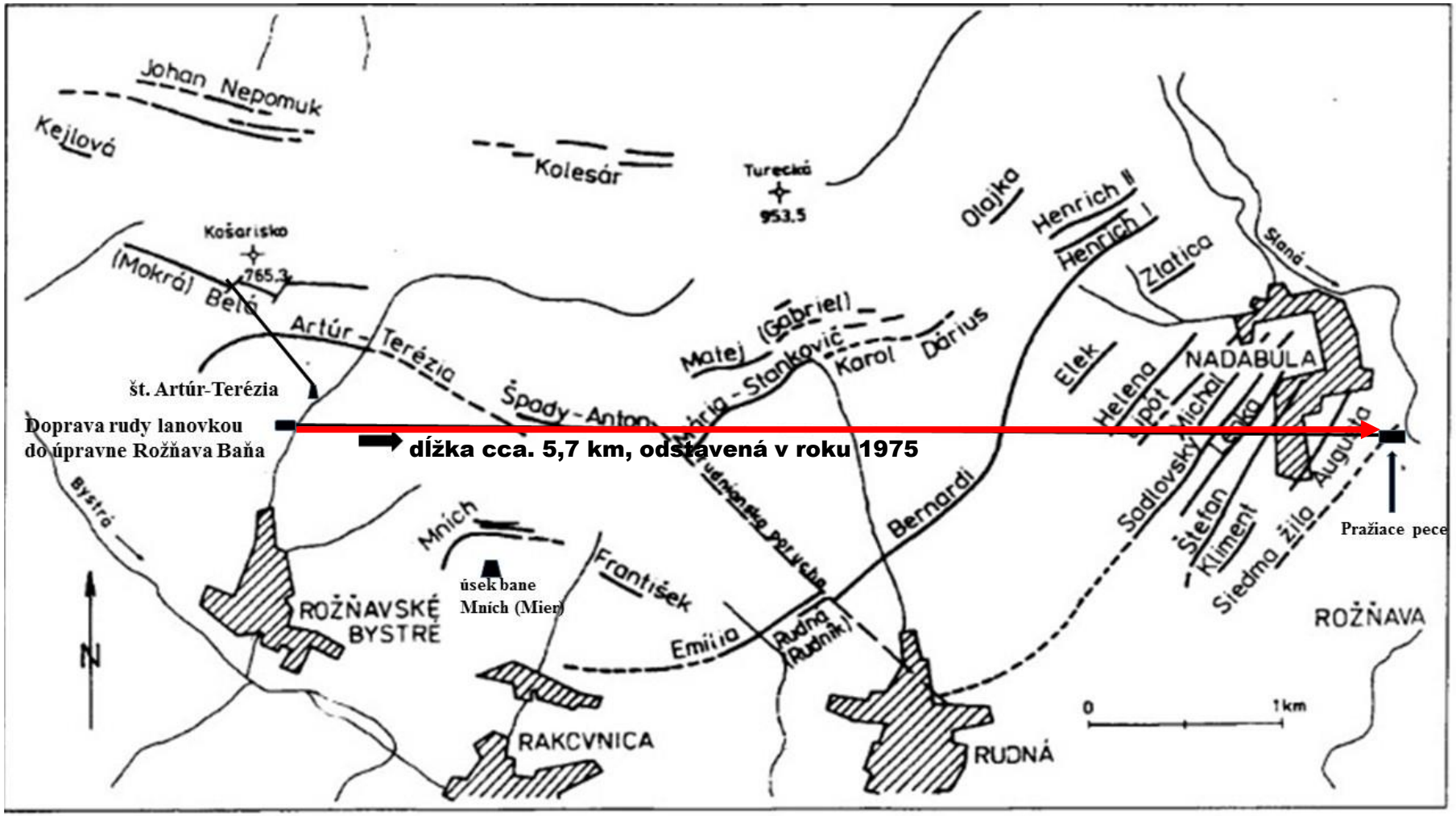

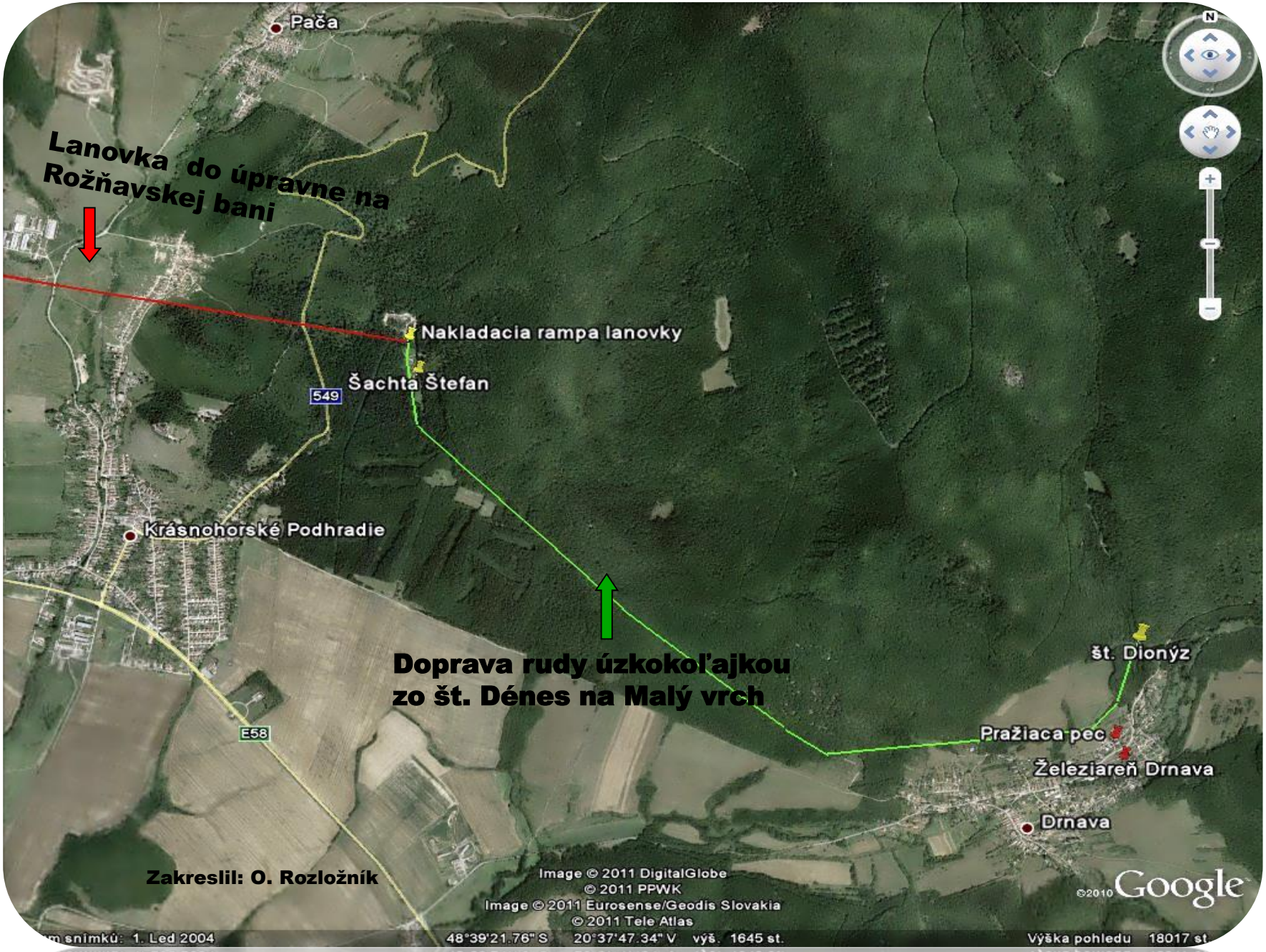
Pača
Lanovka do úpravne na Rožňavskej bani
Nakladacia rampa lanovky
Šachta Štefan
549
Krásnohorské Podhradie
Doprava rudy úzkokoľajkou zo št. Dénes na Malý vrch
E58
št. Dionýz
Pražiaca pec
Železiareň Drnava
Drnava
Zakreslil: O. Rozložník
Image © 2011 DigitalGlobe
© 2011 PPWK
Image © 2011 Eurosense/Geodis Slovakia
© 2011 Tele Atlas
©2010 Google
48°39'21.76" S 20°37'47.34" V výš. 1645 st.
Výška pohledu 18017 st.

Trasa konskej dopravnej cesty zo št. Gabriela k lanovke (červene) a prívod vody na turbínu a do úpravne (modro)

Lokalizácia štôlní pri obci Rudná a banícka kolónia vybudovaná firmou RIMA

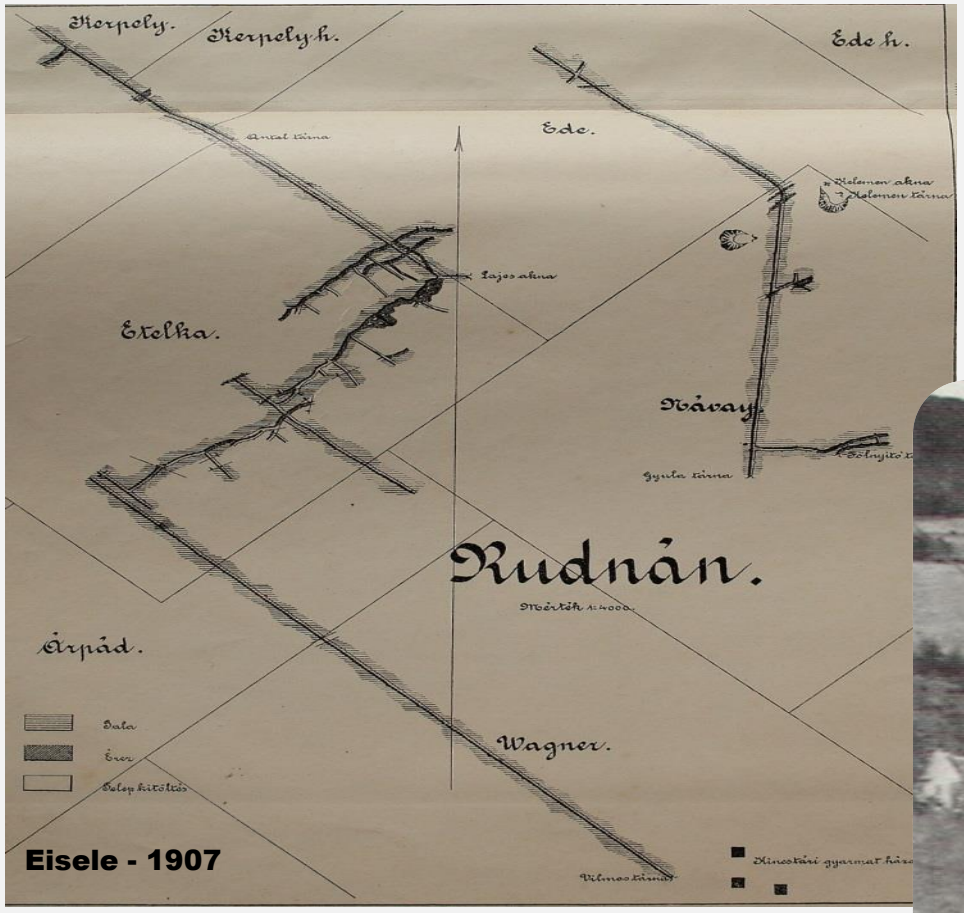

Banské diela na Hornom Hrádku a nakladacia stanica rudy na lanovku pre jej dopravu do huty pri Štítniku

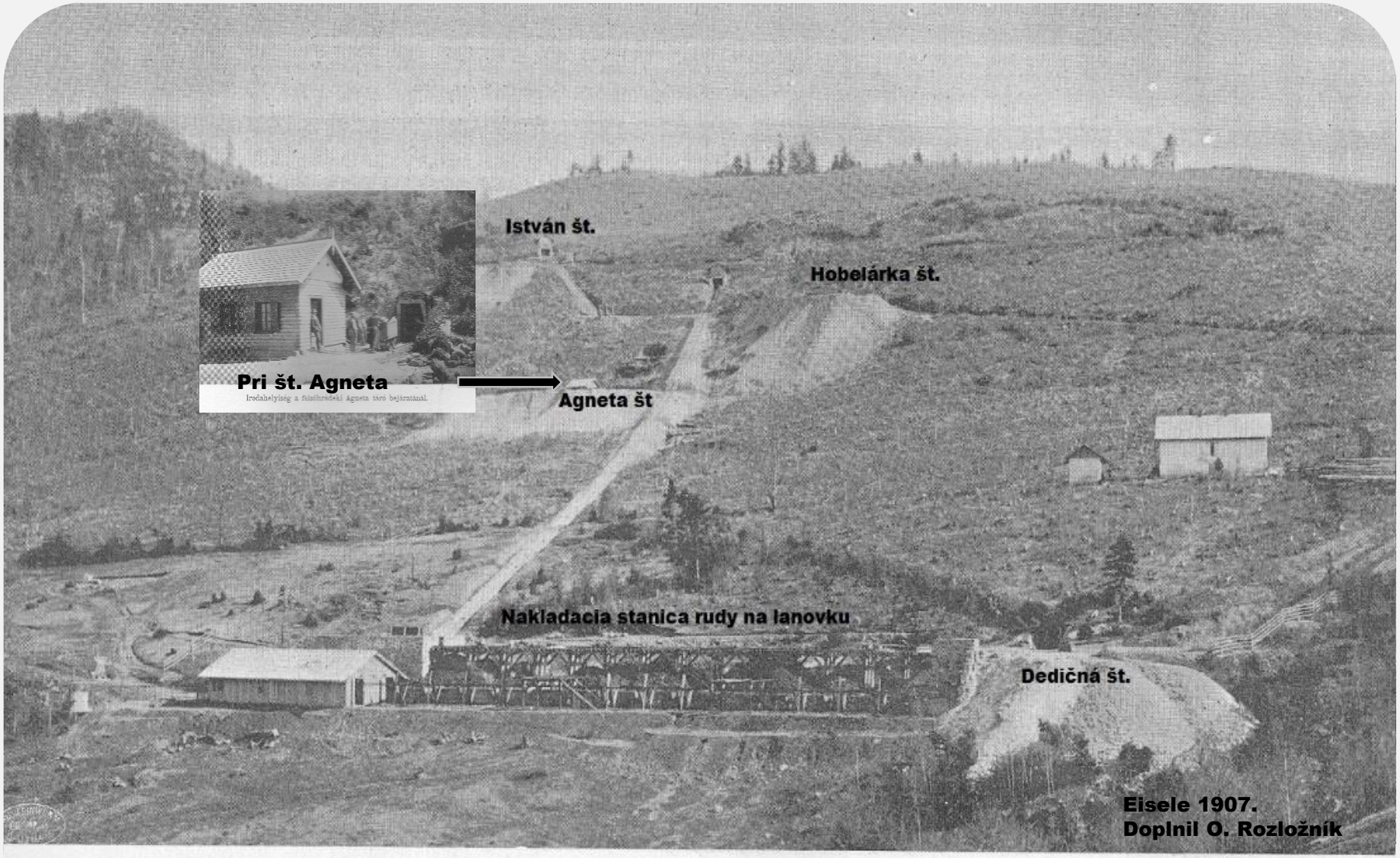

A felsőhrádeki bányák látóképe a kötélpálya feladó állomással.

BETLIAR - Maša

Huta grófa L. Andrássyho postavená okolo r. 1840 – foto z roku 1896

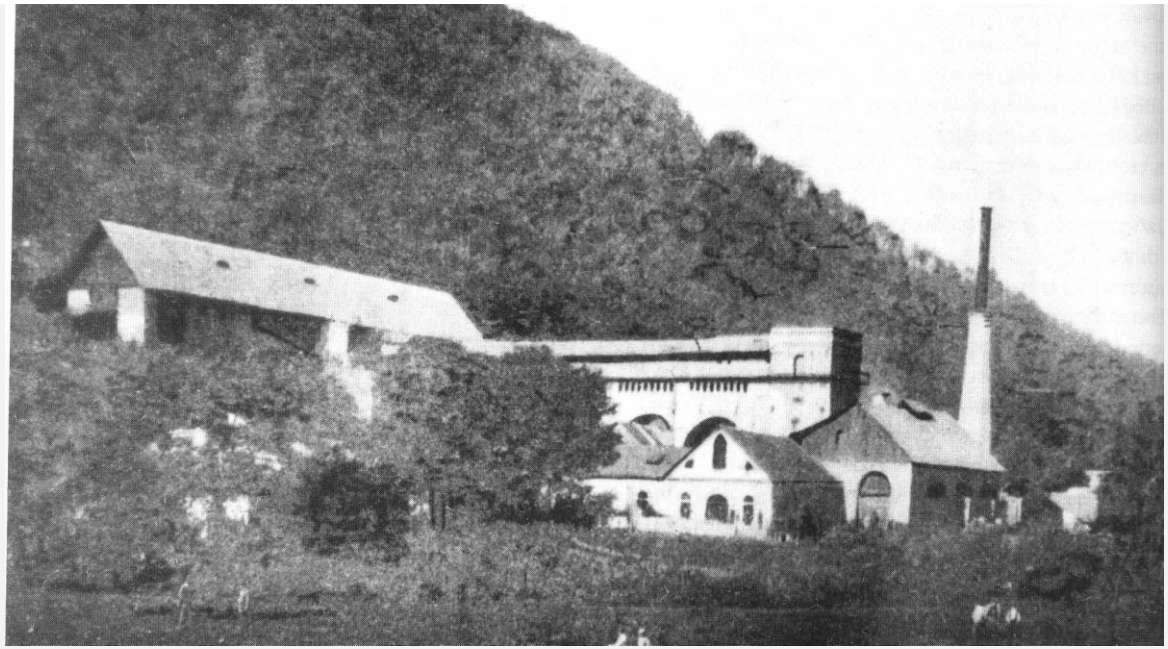

Jozef Volny
autor kresby Rusz Károly - uverejnené v novinách Vasárnapi Ujság 1864, ročník 37.)

Volny Jozef . Narodil sa 12.3.1819 v obci Spišské Vlachy, okres Spišská Nová Ves, zomrel 14.9.1878. Pochovaný je v obci Ožďany, okres Rimavská Sobota.

V rokoch 1844-48 ako banský inžinier Komorského úradu v Banskej Bystrici, 1848-49 tajomník komisára banských miest, 1849-50 hutný inžinier železiarne v Pohorelej, 1850-52 riaditeľ huty v Kružlovskej Hute.

Od roku 1852-56 riaditeľ železiarne v Nižnej Maši - Betliar, 1856-70 hlavný inšpektor Rimavsko-muránskej železiarskej spoločnosti v Rimavskom Brezove, 1870-72 v Budapešti, 1872-74 generálny riaditeľ Salgotarjánskej železiarskej spoločnosti v Salgótarjáne, 1876-78 člen vedenia odbornej sekcie pre priemyselnú výrobu Uhorských priemyselných združení v Budapešti. Bol to modernizátor celého železiarstva v bývalom Uhorsku, ale i hutníctva na Slovensku.

Záver konskej dopravnej cesty železnej rudy do úpravne v Nižnej Maši – Betliar (červene vyznačené)

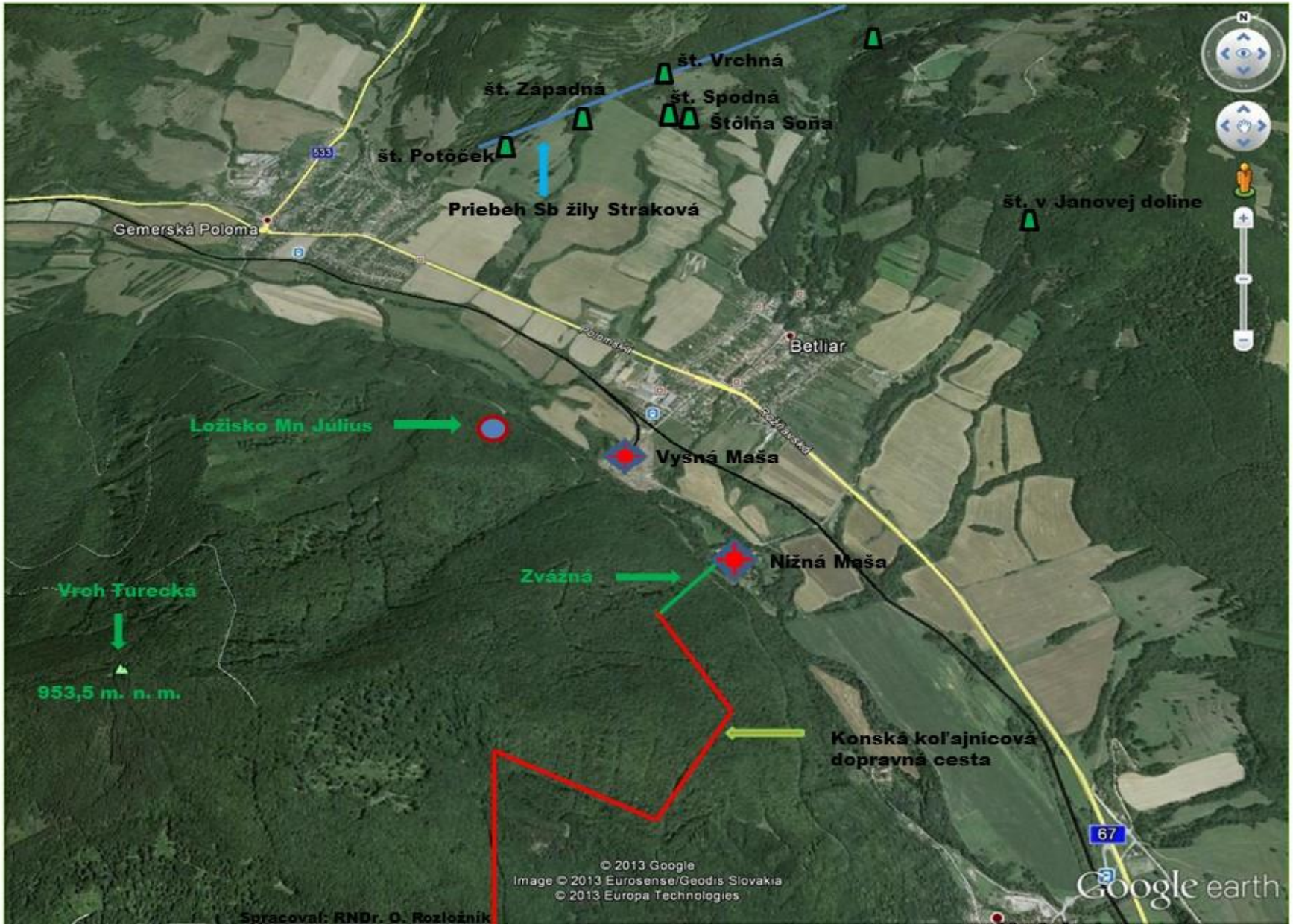

Rákoš Baňa
Doprava rudy do úpravne v Sirku

Úpravňa pri obci Sirk

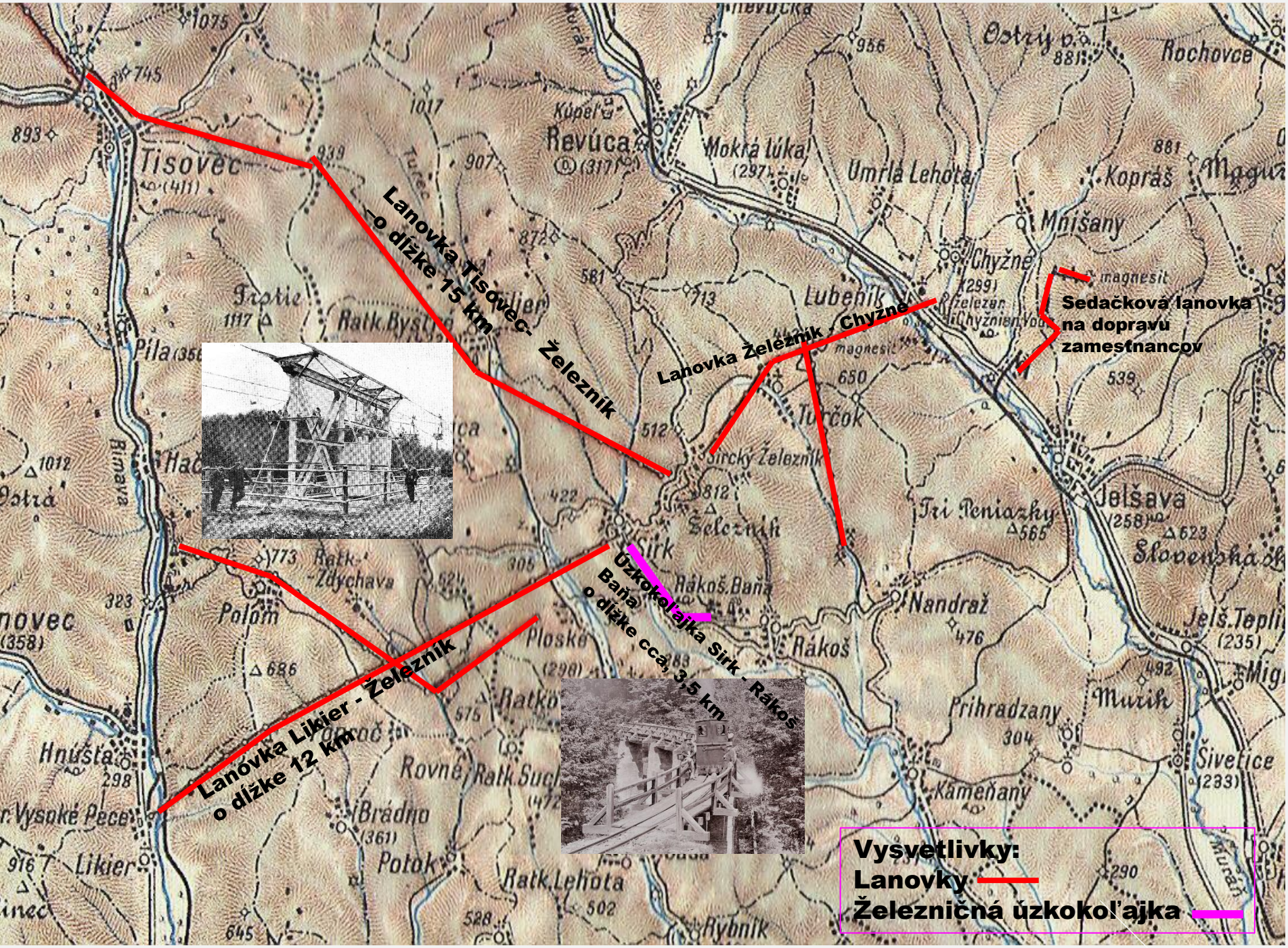
Lanovka Tisovec - Železník
o dížke 15 km
Lanovka Železník - Chyžné
Sedačková lanovka
na dopravu
zamestnancov
Úzkokoľajka Sirk - Rákoš
Baňa
o dížke cca. 3,5 km
Lanovka Likier - Železník
o dížke 12 km
Tisovec
Revúca
Mokrá lúka
Umrlá Lehota
Kopráš
Mníšany
Chyžné
Lubeník
Turčok
Sirk
Rákoš
Nandraž
Jelšava
Tri Peniazky
Polom
Ploské
Ratkovce
Rovné
Bráno
Potok
Likier
Hnúšťa
Prihradzany
Kameňany
Murín
Šivetice
Rybník
Rochovce
Ostrý
Magur
Pila
Ratk.Bystré
Ratk.-Zdychava
Rákoš.Baňa
Železník
Sircký Železník
magnesit
Kúpeľ
Turec
Rimava
Muráň
Vysoké Pece
Ratk.Lehota
Ratk.Suché
Jelš.Teplice
Slovenská
Mig
Ostrá
Hac
Tepie
Ratk.Bystré
Lubeník
Chyžnien Voda
železen
Revúca
Mokrá lúka
Umrlá Lehota
Kopráš
Mníšany
Chyžné
Turčok
Sirk
Rákoš
Nandraž
Jelšava
Tri Peniazky
Ploské
Polom

Knižne vydané súhrnné publikácie, ktoré popisujú ložiskové pomery a hutníctvo na Gemeri

1. Maderspach Lívius, Magarország Vasérc – Fekhelyei (Železorudné ložiská v Maďarsku) vydané v roku **1880, Budapešt**, 127 strán, skice baní z Bintu, Rákoša ako i banských polí grófa Andrássy D.

2. Eisele Gusztáv, „Gömör és Borsod Vármegyék bányaszan és kohászati monografiája“ (Banícka a hutnícka monografia Gemerskej a Boršodskej župy) vydaná v roku 1907 v Banskej Štiavnici, 546 strán, 77 fotografií a 48 technických výkresov v samostatnej prílohe ku knihe

3. Papp, K. V. 1915: **„A Magyar birodalom vasérc és köszénkészlete“**, (Železné rudy a uhlie v Maďarsku), vydaná v Budapešti, 638 strán, mapa a 255 obrázkov (v roku 1919 preložená i do NJ)

4. Grecula Pavol et al., **„Ložiská nerastných surovín Slovenského rudohoria“,** vydaná v roku 1995, 829 strán, 12 kapitol a 513 obrázkov, máp a geologických rezov.

MAGYARORSZÁG
VASÉRCZ - FEKHELYEI.

MADERSPACH LIVIUS,

A BÉCSI CS. K. FÖLDTANI INTÉZET LEVELEZŐJE,
TIZENNÉGY TÉKKÉP-MELLÉKLETTEL ÉS HETVENKILENCZ ÁBRÁVAL A SZÖVEG KÖZÖTT.

BUDAPEST.
1880.

1

2

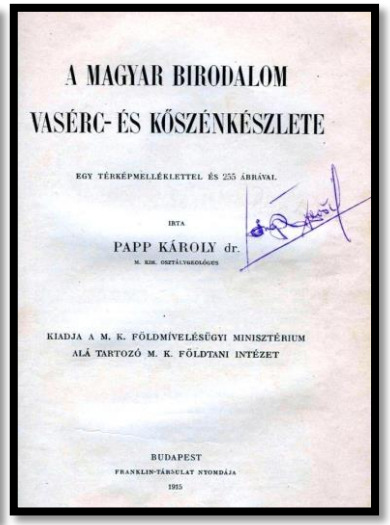

3

4

Stručný popis kapitol Eiseleho monografie – I. diel

Z pôvodne plánovaných troch dielov bol vydaný len prvý diel a to monografia o Gemeri, ktorý je tu súčasne prezentovaný. Druhý diel mal popisovať pomery v župe Borsód a tretí sa mal venovať baníctvu na uhoľných ložiskách Uhorska.
Prvý diel o 546 stranách je členený na IX. kapitol. V kapitolách je 77 dobových fotografii.

Kapitola I.

Popisuje geológiu, morfológiu a prírodné podmienky v jednotlivých dielčích regiónov Gemera, ale i Nízkych Tatier, Vepora a pohoria Mátra.

II.

Je opísaná hydrológia území, prameňov riek a ich prítokov do Dunaja a do rieky Tisy.

III.

Je venovaná histórii baníctva od čias Kvádov, Kotínov až po koniec 19. storočia. Popisuje v akých podmienkach baníci žili, ako sa obliekali a to podľa jednotlivých osád, obcí a miest v Gemeri. Väčšiu pozornosť venoval banským mestám ako Rožňava, Dobšiná (strany od 64 do 94), Štítnik, Jelšava, Tisovec. V ďalšej časti kapitoly sú údaje o menách podnikateľov v banskej činnosti a firmách.

IV.

V podkapitole „A“ opisuje jednotlivé ložiská podľa lokalít, v členení na jednotlivé získavané kovy a to: zlato, striebro a meď, ortuť, antimón, kobalt a nikel, zinok a olovo, grafit, železo. V podkapitole „B“ sa venuje jednotlivým ťažiarským firmám i podľa lokalít. Udáva údaje o objeme ťažby, nákladov, počty pracovníkov dokonca niekde i podľa ich národnosti. Udáva počet úrazov v bani a iné zaujímavé údaje z tejto doby.

V.

Detailne je opisovaná doprava ťaženej rudy do úpravní a to železničnými úzkokoľajkami, ale hlavne lanovkami.

VI.

Sa venuje banskej dokumentácii, banskému meračstvu mapovým podkladom. Uvádza i mená významných banských meračov.

VII.

Uvádza banské právne vzťahy a banské zákony, banské inštitúcie, banské knihy, urburu, clá a pod. v minulosti. Mnohé údaje sú podľa rokov v tabuľkách.

VIII.

Uvádza dôležitosť regiónu Gemer v baníctve a jeho budúcnosť. Uvedené sú v tabuľkovej forme i objemy ťažených rúd podľa jednotlivý rúd od roku 1867 do roku 1903.

IX.

Uvádza zoznam všetkých vyskytujúcich sa minerálov v okolí 47 obci a miest ako boli publikované od mnohých významných geológov ako: Beudant, Hauer, Zepharovich, Maderspach a ďalších.

V úvode knihy je i zoznam 14-tych sponzorov na vydanie knihy vo výške 15 560,70 korún. Vedenie mesta Rožňava poskytlo najmenšiu čiastku a to vo výške 20 korún.

Samostatnou prílohou je samostatná kniha v ktorej je 48 technických detailných výkresov rôznych strojov a nástrojov potrebných pre banskú činnosť. Najväčšia časť výkresov je z Rožňava Bani. Sú v detailnom merítku pre: Parný stroj, parné kotle, elektrocentrálu, dopravné zariadenia pre dopravu na zvážnych, banské vŕtačky. Ďalej dokumentácia pražiacich pecí, projekty administratívnych budov z detailným popisom, ktorá miestnosť je pre riadiacich a pomocných pracovníkov zriadená. Sú tu i výkresy rodinných domov pre baníkov ako i banské mapy dokumentujúce priebeh banských diel na hlavných žilách ako je žila Sadlovsky a Bernardi. Podobné výkresy sú zo Štítnika (Horný a Dolný Hrádok) Rudnej, Rákoš Bani, Sirku, Dobšinej, Krásnohorského Podhradia a Drnavy.

Samostatný výkres je dokumentácia používaných banských vozíkov u rôznych firiem a ložísk ako: Concordia, Heinzelman, Coburg, na Železníku a v Nadabulej.
Veľmi cenné sú dokumentácie z lanoviek dopravujúcich vyťaženú rudu do úpravní. Je tu dokumentovaná lanovka Firmy Concordia pri Štítniku, Lanovka Coburga do Stratenej a na železničnú stanicu Dobšiná, Lanovka zo Železníka do Tisovca, ktorá je svojimi 15 km najdlhšia, ďalej lanovka do Likiera.
Je to vynikajúca historická dokumentácia.

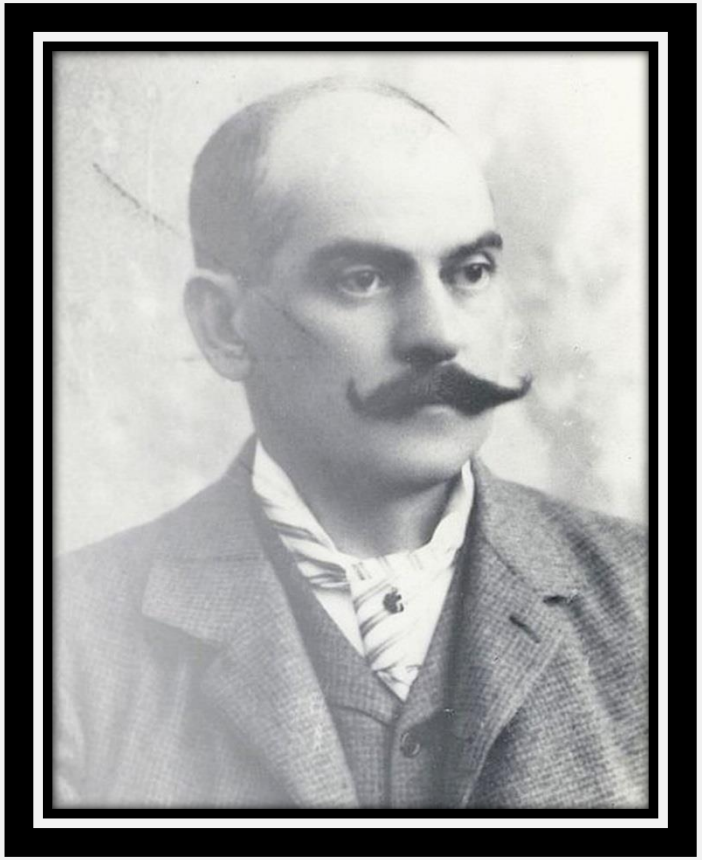

EISELE Gusztáv

Narodil sa 9.6.1861 v Banskej Štiavnici a zomrel 12.12.1911.

Pochovaný je v Ózde.

Významne sa svojou knižnou monografiou zaslúžil o zachovanie historických dokumentov z banskej činnosti na Gemeri do konca 19. storočia. V Železníku bol riaditeľom závodu 21 rokov a banským správcom v Rožňave 5 rokov. Zomrel mladý vo veku 50 rokov.

Česť a úcta jeho pamiatke

ZDAR BOH
Glück Auf - Jó szerencsét

siderit

RNDr. Ondej Rozložník
rozloznik@mail.t-com.sk